

הגן זיהו הגן

ראיון עם רפאלה שיר,
אחותו של מאיר שלו,
שאיירה את הספר

רפהלה שיר, ציירת, לא חשה פע' מימים כשאודה, הסופר מאיר שלו, ביקש מממנה לצייר את גינוטו עבור ספרו החדש. אחיה שהסבירה בשמה והתלהבות הגיעה הבהילה מהמעמוד המהוביל, אך מיד היא חת- עשתה ונורתמה למשמה. רפהלה הגיעה לביתה של שלו במושב אלוני אבא שבעםך ורודיאל, צילמה את הגינה את פרוחי הבר והעצים והחל להציג שורדים.

אין דמיון העבודה לצד אחד מאריך
נהדרת ממש. תראה, לא עבדתי
בארץ, אני גרה במונטיאול ועשיתי את
הכל לשם. אבל היו לנו שיחות וככל רישום
או ציור שהסתיים היתי מצילמת אותו
שולחת לו בוטספאפ. באופן כללי אני
שמהה לומר שמאיד בתן לי חופש כמעט
מהולשת לרענון של ולכיוון של. הת-
וומה העיקרית של מאיר לספר היא האבעע
של הרישומים. אני באופן טבעי מציירת
בשחור לבן, אבל מאיר דוחף לשילוב של

ובבב וצדק, הצעע מוסיף המון".
 כבר 14 שנה שהייא גודה עם משפחתה
 במנטראול שבקנדה. כאן בארץ התגורר
 רהה רפאלה (64) בירושלים ונזהלה מעין
 חייגנותות; תחביב שעובד במשפחה בינה
 לבין אחיה מאיר, עוד מהימים שאם עי-
 גודה את חלחת הירקות שלה.
 במנטראול אין כל כך מקומ לגינית בר.
 "אתה יודע מה קורה שם בקייז. ברגע
 שמתהיל האביב זו השтолלות אמיתית
 של הטבע. הכל קורה נורא מהר ובגדול,
 כדי להספיק. או יש אנשים שמאגדלים
 מטפסים את הגינות שליהם, ויש אנשים
 שמאגדלים גם צמחי בר. הגינה שלי بي-
 וושלים הייתה יהונית מוצלת והיה קשה
 /agדיל בה דבריים. היא הייתה מאוד יפה
 וכל היא לא הייתה בנוסח הגינה מאיר".
 לאויהה דקשור לגיניות?

"יש לי חיבה כלתי מושחת לѓננות".
כמו שמאיר כותב בספר, אמא שלנו הייתה
מושבנית אצלה והיה ברם. והוא גם
כירה צמחים, דעה לאגדיד והייתה
אורה בתחום הבוטניקה. והיא מזאה את
צמה בעיר ירושלים ויצרה לעצמה את
מלוכה שלה עם הצמחים בתוך השיכון.
כל גדרינו בה, וכל חוף היינו נסעים
משפחה בסביבה בחולצת חקלאות".

הקשר של בוטניקה לאמנויות?
“אני ל’ ניסין באיר, ולכון אני
ותייחסת לאירדים בספר צצירים ורישור
ים. הם יותר מלוויים את הטקסטים ופחות
סבוריים את אותם. כשחשבתי על הפֿ
ויקט הזה, זה מה שהרגשתי שאנו יכולוה
עשנות. צירתי זמחים לאורך השנים אבל
א היה לי ניסין קדם בכךיו של פרחים
מו שעשית בספר, ומבחןתי את היתה
ווויה נחרות כי תוך כדי למורת. ואית
ייתה חוות מלמות.”

גם את עונתיה. כמו שזכה יודעים שהשם מאירה ביום
זהירות בלילה, יש מי שידועים איזה פרח מתחילה לפרוח
באיזה חודש, ובכך יוצם עם שחרם יודעים מה השעה על
פי הציגור שומרת. ל' באופין אישי, יש עוד סמן – מקום
שקייםה של השימוש על רכס הכרמל, גם הוא משתנה
במשך השנה. בקיצ' נעות השקיעות לאורך רכס מדרום
לצפון ובתווך מצפה לדרום. כיון שנם המעקה של המ-
רפאת שלני נמתה מדרום לצפון, אני שוקל לסמן עליו
את מקום השקיעה בכל שבוע, וכך אוכל לוותר לא

רק על השעון שלו לא גם על לוח השנה.
בחיותה שלוחה של הטבע, הגינה הדיא שعون
אנגלוגי. יש לה מהוגנים והם נעים בעיגולו; יש לה
המוחוג הקטן של הזמן הגדול, הוא מוחוג הש'
בימים ועונותיהן, ויש לה המוחוג הגדול של הזמן
הקטן, הוא מוחוג של שעות היוםה, ושניהם
לא רק נראים לעין אלא גם נשמעים באוזן
ומזרדים באף. מוחוגי הגינה מציגים זאת בפ'
ריחות ובנבויות ובכמויות של צמחייה, ברכז
ובסדרים ובאבק של אדמה, בקריאות החיוור
והבעלות של הירגומים ובכדילות התווורים והש'
עירם ומגווני הדרורים. ובגומחות הפתונות

המחוג הקטן של עונות השנה מורה סוף
קייז בשיריו של ציקרות אחרונות ובריה
החמים של האבק שהרגלים והrhoה מעלה
מהאדמתה. הוא אומר כתו בקולות שעוגרים
לא נראים מורדים מהركיע. מודיע אמצע
קייז בצריחותיהם הצוריות של ערובנים
מתבגרים שצבעיהם, תערוזם וגודלם מונחים
מספר לימים שעברו מבקיעתם. המהוג היג-
דול מראה את שחת הימי. והוא לא רק שםש

וזורת או נאספת של בוקר ושל ערב. הוא גם הרוח המערבית של אהרי הצהרים וצוקות היברוניים של עוד מעט אחר.

צל האלה, בגודלו, בכיוונו ובצינתו אומר לי תשע בבורק, העלעלים האדומים של הרימון מורים תחילת מארס, גורלים של עלי החצבים שבקצה המדרון מוכיר לי לפניו כמה שנים ורעתיהם, ממש כמו שערוי ושעריו מונאים את שנותי שלי. וכיון שמרובר כאן כי ובגינה שלי, המשמעות היא שגם בעוד שנים אורע בה החצבים, אבל כבר לא אראה אותם פורחים.

בין הבריאה למוות ニツビム החיים

לפי אמירה אנגלית ידועה, "מאחריו" (במפעט) כל סופר גדול פורחת גינה גדרו לה". אפשר כמובן להתווכח עם זה, אבל ספק אם מישחו יתחש לאשכחותה של הגינה ביצירתו של מחבר "ג'ים והאָפָּרְסָק הענקני", רולד דאל, או יעדער על מקומה ביצירותיו של ג'ין אסטון, אגתה קריסטי, וירג'יניה וולף ועוד. בכלל הנוגע למלאתה הכתيبة, נדמה שהרי רות בחילket טבע מבית מאפשרת ליזכר סוג של נחת שמהלחת אל רפי הספר.

אבל בעוד שאלת שמאורה והודאות לא נסב לסתם הגינה היא המסגרת המאפשרת ליצירת רה לבקווע, בספרו החורש של מאיר שלו (הוזאת עם עובד) הגינה היא העורק הראשי של היצירה. מתייאור כל' העבר רה, דרך וחוויתו עם החיים המתקינות איתו בהרמוניה מתוגרת, ועד המתכוון להכנת לימונז'לו – בראשות הגינה שלו כותב שלו את "מאחריו הקלעים" של מלacakt הסיפור. לא מדובר במדוריך לכתיבה וגם לא בפרוזה – זהו "סיפור בר" שאינו מצית לתבניות ספרותיות

וננהה מוחופש מוחלט. ובזה גם קסמו.
שלו מתאר את מעלייו עם
החולר ועם חורי הבר, כותב
על הרקפות, הנרקיסים, הח-
צבים, הלבלוב והعيشוב. מע-
רבב תנ"ך וботניקה יהודיו,
מתבל בפתגמי חז"ל, סיפוריו
מיתולוגיה וסודות שועבי
רים בין חוכבי בוטניקה. קר-
ראיון האורוקים וראי מכיריהם
את חיבתו לאדרמה ולטבע,
לוואולוגים ולבוטניקהים -
החל ב"דומן רוסי" דרך "פּרָי"
נטנלה" וכלה בספר הילידים
האחרון "פּנְרוֹה יְזַעַת לִמּוֹר"
עה". אבל הטבע הוא בריאה
וכליה כאחת; האדומה היא מקhor חיים וגם
מקום שבו קוראים מתים. בראיון לריגל
צאת ספריו אמר שלו: "זה חלמתי להקים
גינת פרדי בר. נכו, הגינה פרוחת רק

כמה חורשים בשנה, אבל זה אחד הדברים שאני אוחב בה, את חילופי העונות, את המנות והחמים. אני רואה את כל המיתר סימן של המות והתחיה מתקדים אצלי בוגינה. כל התרבות המערבית צמחה ממה מיתוסים האלה, של אדוניס ואויריס וגם ישו מבניה מסוימת, של המות והשיבת לחיים. אני אוקטב את זה בתוכן הגיבוב".

ובין הבריאה למות ניצבים החיים
בפרשיותה קצת אחרית מזו שאנו מכיר.
רימ. וזאת שmagical את כל מה שאנוanno
חושיים שאנו יודעים, שזכיר לנו שלא
הכל פה נברא עbronנו. "בניגוד למה שר'
ביס סבורים", כחוב שלון, "הצמחים לא
עשויים פרחים כדי לשמה לבן אונוש ולא
כדי שיישמו באגרטלים ויקלעו לווורים
וירגשו לאחבות. הפרחים הם איברי המין
של הצמח, והפריחה נועדה להתרבות".

ב

三

七

10

• • • • •